

עין משפט נר מצוה

יד אמי פייא מהל' מאכלות אסורות הל' (נא) כד סמג לאלין קמא טושי"ע יו"ד סי'

בו ב מיי' שס ופי"א מהל' טומאת אוכלין הלוי'

סמג שס טושי"ע שס:
בו ג ד מיי' פיי"א מהל' אסורי ביאה הל"ח ופי"ה שס הל' יט סמג לאלין קמא טושי"ע יו"ד סימן קלג וטושי"ע אה"ע סי' סג ספי' א ונכריז אלפס שטועות פ"ב דף רלז:|

יז ה מיי' שס פי"ה הל"ח:
יח ו מיי' שס פי"ד הל"ב סמג שס טושי"ע יו"ד סי' קפ ספי' א ונכריז אלפס שטועות פ"ב דף רפח:|

מוסף רש"י

העקלים. גלע"י ריעוסי' וטרסין אומן סביבות תפוח של ימפורי העגנים מכובד הקריה. ורז הל' פירש עקלים השטיות אלן כנון העקל גומ' הגד, עשויין כמין קופה מסורגת גמלוה ואלתי ספיות היותם טמן הנפח נלחמו עקל ומנח עליו קורה ומכנידו להולא המסקה נשאר (ע"י עה.) של בצירים. שטנים, ושל בצבוצין. קנטוס, גלעי טפי ונטו גלסר ונצנים (עס.) של שיפא. פיירי, ושל גומי. יו"ק, גלעי טופא (עס.) הרפי, ואפלי. מנת לגת פעמים שהן יותר מיי"ב חודש כנון דלפלי, ופעמים שסן פחות כנון חרפי. (עס.) חולטין במי ויתום. (עס.) בתוספתא מוטלן כרובותין או מוטלן כמי ויתם, דרך לגסל ויתם להיות רבין להולא שמונן. מוטלן, כמו (ספסוס לו:) לגלות ולשפסא (עס.) שמימיו רודפיין. שטיפין (עס.) וכמה. מניין שס, עונה, ולקמן מפרש כמה עונה (עס.) הדדורי אפירכא. ללוטוי' במרייתא שאליה ידועה לכל (חורין עו.) אחיה ממתני'. ששנויה בנבמ"ד כפי טולס (עס.) מעשה רב. למילף מיה, דכיון דסתיק למענד עובדא לקולא ש"מ הלכמא היא (שבת כז.) ובעיין עס כא.) כדמסיק תעלא מבי כרבא. כמה שפעלה השועל כגנולי' כשדורס על שדה ניר (יוסא מנ.) לבו נוקפא. קודם בילא (עלוי' יב.)

תוס' הרא"ש

רשב"י היינו ת"ק. תימה מאי קשה ליה הא רשב"י שרי מנה לגת אפי"ג דומן כציר נשפך חרש או חדשים ונשתנה האיסור בכלי כל זמן הבציר וליכא יי"ב חדש שנתרוקן הכלי מן האיסור ר"ל דפשיטא ליה דמגת לגת דקאמר רשב"ג היינו מתחלת גת לתחלת גת או מסוף גת לסוף גת דאי מסוף גת לתחלת גת אין זה דבר מסויים ושיעורו שיה דבשנה אחת שי ענבים הורה ונמשך הבציר זמן גדול ופעמים שאין ענבים הלכך פריך היינו ת"ק ומשני איכא בינייהו חרפי ואפלי דלתי"ק לעולם יי"ב חדש ורשב"ג מנת גת הן פחות מיי"ב חרש הן יותר

וחשיב שפיר דבר מסויים דרוב גנים הפירות מתבשלים אחר חדשי חמה: רב ושמואל דאמרי תרוייהו הילכתא בועל בעילת מצוה ופורש. והא דאמר רב לעיל בגורח נותנין לה לילה ראשון אליבא דמתניתין קאמר. ומי פסיק להלכתא כרבותינו: וכולם שהיו שופעות דם צריכות לבדוק עצמן. פירשיי' אם נשתנה הדם. והה"נ בתוך ד' לילות אם ראתה מחמת תשמיש לילה הראשונה דם שאינו אדום כדם נדה ולמחר ראתה דם בלא תשמיש דם אדום כדם נדה טמאה כדאמרינן בפ"ק נשתנו מראה דמים שלה טמאה. הילכך אם היתה שופעת מלילה הראשונה ששמש עד למחרת דסד"א דדם בתולים הוא. א"ה אם נשתנה לילות אדום כדם הנדה טמאה. ומיהו אם בשעת תשמיש ראתה דם אדום ומוזוהם כדם נדה דהליגן ליה בדם בתולים כיון דמחמת תשמיש ראתה ולמחרת בלא תשמיש ראתה דם משונה שאינו אדום כדם נדה או ראתה דם אדום ומוזוהם כדם נדה טהורה כיון דלא נשתנה אלא ראתה מראית דם זה בשעת תשמיש. והך דרישא אחיא אפי' כרבנן דבסמון דלא חיישי לשינוי מראה דמים דבסיפא דוקא פליגי בימים שב"ה מוסיפין על ב"ש: ובכולם ר' מאיר מחמיר כדברי ב"ש.

החלק והפירוש היאן מחמיר דשאר ראיות שבין ב"ש לב"ה כגון תינותק שלא הגיע זמנה לראות מו' לילות עד שתחיה המכה הנכנס וזמנה לראות ולא ראתה מלילה הראשונה עד ד' לילות ובראתה מבאית מצוה עד סוף הלילה דבי"ש מטמאין אפי' ראתה בשעת תשמיש דם שאינו אדום כדם הנדה אלא ידיתה קצת ואינו מוזהם ומראהו כדם בתולים. ובי"ה מטהרים

סה:

היינו ת"ק. וא"ת טובא איכא בינייהו דהא ת"ק מנריך י"צ חדש ורשב"ג קאמר דכשנטמא בזה הגת ישתמש בזה גגת הבאה א"כ הוא מסוף גת לתחלת גת וחסר משנה כל ימי משך הגת וי"ל דס"ל דת"ק לא מחמיר טפי מיי"ב חדשי לגנה וצישול פירות הולך

אחר החמה אס כן מסוף גת לתחלת גת איכא יי"צ חדשי לגנה ומשני איכא בינייהו חרפי ואפלי כלומר אשתקד הוו אפלי ועכשיו חרפי ואיכא פחות מיי"ב חדשי לגנה מגת לגת א"י פשיטא ליה דת"ק לא קאמר יי"צ חדש משנתרוקנה הגת דא"כ כלו ימי גזיר ולא יכול להשתמש עד כ"ד חודש והיא גת אחרת אלא יי"צ חדש דקאמר ת"ק עם זמן שהיין זו והיינו כרשב"ג דלמר לגת הבאה ומשני איכא בינייהו חרפי ואפלי כדפירש רש"י חרפי שמהמה הבציר של שנה זו משל אשתקד רשב"ג מיקל דליכא יי"צ חדש ואפלי שמאחר הבציר של שנה זו משל אשתקד רשב"ג מחמיר אצל ת"ק מודה נמי דכל זמן שיט זו יי"צ חדש עם זמן שהיין גגת די כזך וזו היא קולא:

ובולץ ששופעות ובאות מתוך ד' צ"ירות לאחד ר' צ"ירות בולץ

צריכות לבדוק את עצמן. אור"י דלאו דוקא כששלמו כל ד' לילות דה"ה מכל לילה מתוך ד' לילות ליוס של אחרי כן דהא אס ראתה ביוס טמאה לגוי דלמר ד' עונות ואפילו לרצ דלמר לא הפסדה לילות מ"מ מודה דאס נשתנו תהא ראייה טמאה הילכך צריכה לבדוק אולי נשתנה אע"י דבלילה נמי אס נשתנה טמאה מ"מ לא בעיא דזיקא אצל ביוס צעי' דזיקא ולא סמכינן למימר הואיל וסופעת דם בתולים ^(א) והך הוא דזיקא אפילו לרבנן דפליגי לקמן עליה דר"מ דלמר כל מראה דמים אחת הן דודאי אית להו הא דספ"ק (עלוי' יא.) אס נשתנו מראה דמים שלה טמאה ולקמן לא פליגי בנשנתה הדס מנחתלה אלא אס זין זה וצין הראשון דומה לדס נדה וה"פ וצוכון ר"מ מחמיר ככ"ש בכל מחלוקת שצין כ"ש וצ"ה (וצ"ה)^(י) דמתניתין ^(ז) מחמירין דוקא בנאות ד' לילות למינוקת שלא הגיע זמנה לראות ובלילה למינוקת שגגיע זמנה מטהר ר"מ אפילו דומה לדס נדה תלינן ליה דאס בתולים ושאר ראיות שצין כ"ש וצ"ה כגון מו' לילות ועד שתחיה המכה למינוקת שלא הגיע זמנה וכגון מלילה הראשונה לד' לילות הגגיע זמנה כלל דומה לדס שאס דומה לדס נדה ובלילה לדס בתולים טהור וכס"א כל מראה דמים אחת הן וסצירא להו לרבנן הך דספ"ק דאס נשתנו מכמות שהיו מראה דמים שלה טמאה ודלא כפירש"י שפירש דלפ"י נשתנו מכמות שהיו מראה דמים טהור וכס"א כל מראה דמים אחת הן וסצירא להו לרבנן הך דספ"ק דאס נשתנו מכמות בתוך זמן תליית דם בתולים כמו בלא הגיע זמנה לראות לצ"ה דתלינן דסם בתולים עד שתחיה המכה אמר בפ"ק (עלוי' יא:) דצתולה בודקת שחרית וערבית שמא נשתנו מראה דמיה כ"ש לאחר שעצר זמן תלייתה צתמולים שצריכה לבדוק דהך דזיקא שחרית היא וכי תימא משום שופעת נקט דכיון דשופעת איכא למתלי צתמולים חוץ לזמנה כמו תוך הזמן אדרבה כיון דלפילו צשאניה מרגשת בשום ראייה צריכה לבדוק כ"ש כשמרגשת בראייה וי"ל דדזיקה דלעיל שחרית וערבית אוקמינן לטהרות אצל לצעלה לא צעיא דזיקה והכא איירי לצעלה דצעיא דזיקה בוא"ג הך דזיקה היא בשפופרת אס לא מנקור או מן הלדדים וכן משמע בתוספתא וימא דמשום הכי קמיני צסיפא דס נדה גא מן המקור:

תינוקת פרק עשירי נדה

העקלים. רדוט"ש. יש מקומות שקושרין את התפוח של חרנגים בעקלים סביב: **גלנוך**. קנצוס: **מנגנן**. שאינס בזלעין כל כך: **שיפא**. גומא גליי"ד גלע"י: **חרפי ואפלי**. לר"ש פעמים שהן יותר מיי"צ חדש פעמים שהן פחות: **לא פליגי**. רבי חייא ורבה בר בר חנה: **צתקופס ניסן וספרי**. שהיוס והלילה שוים או יוס או לילה: **צתקופס חמוז וטבס**. שאינס שוין חלי יוס וחלי לילה דהוי עונה שלימה של יי"צ שעות: **שאני כצובה** ^(א) **דמגיה** **בה טפי**. יש עיכוב בצדכ דלדקדק בכל ולחוממה הילכך צעין לילה שלימה וחלי יוס: **הלכס בועל צעילס מלוס**. צין הגיע זמנה צין לא הגיע: **כי הוו מעייניו צתינוקס**. צהאי פרקא ששמה מתינות: **סעלא**. שועל: **מצי כרצא**. מן המחרישה שאינו מוציא משס אלא אצב כרגליו. הכי נמי לא ילפינן מפרקא דמתני' מדיי אלא מצרייתא וכדצותינו דלמרי בועל צעילת מצוה ופורש: **סמוך ד' לילות**. ללא ראתה צצית אציה או מתוך הלילה לראתה צצית אציה צריכות לבדוק שאין סומכות לומר הואיל ושופעות דס מדס צתולים הוא ואפילו אחר ד' לילות אלא צדוקות אס נשתנו מראה דמים כדמפרש: **וצוכון ר"מ מחמיר כדצבי כ"ש**. לקטעה ד' לילות להצריכה דזיקה אס שופעת מתוך ד' לאחר ד' ולנערה לילה אחד: **ושאר ראיות**. היכא דאינה שופעת שצין כ"ש וצ"ה דלצ"ה טהורין ואפי' נשתנו ^(ז) ואמר ר"מ הלך אחר מראה דמים וצבא לא ס"ל ככ"ש לגמרי דלצ"ש אפילו לא נשתנו מתאזין כיון דאינה שופעת מתוך ד' לאחר ד' לקטעה ומתוך לילה לאחר לילה להגיע זמנה ולא ראתה: **הנואס דס**. לאו צתמולה קא מיירי אלא דצס נדות: **ומנשא**

בעילת מצוה ופורש א"ל ר' אבא לרב אשי אלא מעתה בעל נפש לא יגמור ביאתהו א"ל ^{(ט}ד"א"כ לבו נוקפו ופורש ת"ר וכולן שהיו שופעות דם ובאות מתוך ד' לילות לאחר ד' לילות מתוך הלילה לאחר הלילה כולן צריכות לבדוק את עצמן ובכולן ר"מ מחמיר כדברי ב"ש ^(א) ושאר ראיות שבין ב"ש וב"ה הלך אחר מראה דמים שהיה ר"מ אומר מראה דמים משונים הן זה מזה כיצד דם נדה אדום דם בתולים אינו אדום דם נדה זיהום דם בתולים אינו זיהום דם נדה בא מן המקור דם בתולים בא מן הצדדין אמר רבי יצחק בר רבי יוסי אמר רבי יוחנן זו דברי ר' מאיר אבל חכמים אומרים כל מראה דמים אחת הן תנו רבנן א' ה'רואה דם מחמת תשמיש משמשת פעם ראשונה ושניה ושלישית מכאן ואילך לא תשמש עד שתתגרש ותנשא

לילות הגגיע זמנה ולצ"ש לא תלינן כלל דצס צתולים ולצ"ה תלינן צתמולים אפי' דומה לדס נדה התס מחלק ר"מ שאס דומה לדס נדה טמאה אע"פ שצתוך הלילות או הלילה היינו מוליין דצס צתולים עכשיו לא נתלה ואס דומה כל הדס שאחרי הד' לילות או הלילה לדס צתולים טהור וכס"א כל מראה דמים אחת הן וסצירא להו לרבנן הך דספ"ק דאס נשתנו מכמות שהיו מראה דמים שלה טמאה ודלא כפירש"י שפירש דלפ"י נשתנו מכמות שהיו מראה דמים טהור וכס"א כל מראה דמים אחת הן וסצירא להו לרבנן הך דספ"ק דאס נשתנו מכמות בתוך זמן תליית דם בתולים כמו בלא הגיע זמנה לראות לצ"ה דתלינן דסם בתולים עד שתחיה המכה אמר בפ"ק (עלוי' יא:) דצתולה בודקת שחרית וערבית שמא נשתנו מראה דמיה כ"ש לאחר שעצר זמן תלייתה צתמולים שצריכה לבדוק דהך דזיקא שחרית היא וכי תימא משום שופעת נקט דכיון דשופעת איכא למתלי צתמולים חוץ לזמנה כמו תוך הזמן אדרבה כיון דלפילו צשאניה מרגשת בשום ראייה צריכה לבדוק כ"ש כשמרגשת בראייה וי"ל דדזיקה דלעיל שחרית וערבית אוקמינן לטהרות אצל לצעלה לא צעיא דזיקה והכא איירי לצעלה דצעיא דזיקה בוא"ג הך דזיקה היא בשפופרת אס לא מנקור או מן הלדדים הכי קמיני צסיפא דס נדה גא מן המקור: **ונלמנת**

שדמיה טהורין בודקת שחרית וערבית רק שאחר תשמיש אינה צריכה לבדוק משום דאימר שמש עכבר. ואף בלא הגיע זמנה לראות דאמרינן בפ"ק דהיא בחוקת טהרה היינו כשלא ראתה מעולם. אבל בפעם ראשונה ושניה הרי היא ככל הנשים ומטמאה מעת לעת דאמרינה לפקידה כדאימא בפ"ק ומתניתין עד שתחיה המכה איירי דאפי' ראתה כמה פעמים בבית אביה כדאמרינן בירוש פירקין. ואי"כ צריכה בדיקה שחרית וערבית לידע אם נשתנו דמיה. וי"ל דה"מ לטהרות אבל לאחר ד' לילות שנכנסו ימי טומאה אם היתה שופעת בודקת אף לבעלה דאם נשתנו דמים טמאה ואם לא נשתנו טהורה כיון דשופעת מימי טהרה. א"י כגון שחתחילה לשמש בחצי הלילה וכלתה עונתה בחצי היום כדאמרינן לעיל. ושופעת מחצי היום ואילך בודקת אפי"פ שאינו שחרית וערבית. א"י הך בדיקה בשפופרת לידע אם בא מן המקור או מן הצדדין אבל קודם ד' לילות אף אם שופעת לא בודקת בשפופרת. והכי משמע בתוספתא דתאני התם וכולם שהיו שופעות דם בודקת עצמן בשפופרת חוץ מן הבתולה שדמיה טהורין מפני שדם בתולים טהור ובכולן היה ר"מ מחמיר כדברי ב"ש כו. ועי"ל דרישא דהך ברייתא לא איירי כלל בשנינו מראה דמים אלא ה"פ אם שופעת מתוך ימי טהרה לימי טומאה בודקת עצמה דאם ראתה דם אדום ומוזוהם כדם נדה טמאה אפי"פ ששופעת מתוך לילה ראשונה ששימשה וראתה דם מנראה זה. אבל בתוך ד' לילות אף שפעם מלילה שראתה בשעת תשמיש דם אדום ומוזוהם ולמחרת נמי ראתה מראית זה אף בלא תשמיש טהורה:

מסורת הש"ם

א) נפי' פשמן מלשון כוך ערוך ערך כן ד', ב) ס"א דעתי' ונענער' א"י דמנחי כה טפי פי' טשאין וטמאין כה טובא ומלמדין עד חלי הלילה. ערוך ערך גמ א', א) כמובט ד', ד) ז"ל רבה, א) ומלין ע"י: א) ז"ל לא, א) נשבת כא. ופי"ן, א) ניומא מנ:|, ט) גלעיל ג: ופי"ן, י' רש"י מ"י, א) מחמיר. רש"י,

הגהות הב"ח

א) גמ' שאני כמובט דמהאי כה טפי: (ב) שם חזרו וזמנו שהיא בועל: (ג) רש"י ד"ה שאני כמובט דמהאי כה: (ד) ד"ה ואלו וכו' נשתנו אמר ר"מ: (ה) תוס' ד"ה וטון וכו' דס צתולים הורא וכן:

גליון הש"ם

גמ' אינהו דעברו בריבותיה. כעין זה כמובט פח ע"כ:

הגהות הגר"א

א) גמ' ואלו ראיות. יי"צ ז"ל וכן שאר ראיות:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) גמ' מ"ר הירושא דס מחמת תשמיש וכו'. ני"ב ע"י שו"ת הכות"ס סי' פ"ג פ"ה: ב) תורה' וטון וכו' א"י הך דזיקא היא בשפופרת. ני"ב ע"י מ"י ספ"י קפו ס"ק די ובפד"ט ע"ס פ"ק טז:

לעזי רש"י

רדוט"ש נידדורט"א.]. סורג המחוץ את הויתום תחת הקורה בבית-הבד. גליי"ד. סוג של קנה סוף.

תוס' הרא"ש (המשך)

אפי' ראתה מחמת תשמיש דם אדום ומוזוהם כדם נדה. ואפילו שלא מחמת תשמיש אלא נשתנה. ור' מאיר מחמיר דאם ראתה בהם דם אדום ומוזוהם כדם נדה שלא בשעת תשמיש. אפי"פ שראתה מראה דם זה בלילה ראשונה בשעת תשמיש או אפי' בשעת תשמיש נמי ראתה דם אדום ומוזוהם כדם נדה לילות הראא טמאה אבל אם ראתה דם שאינו אדום ומוזוהם בין בשעת תשמיש בין שלא בשעת תשמיש (טהוריה) ככ"ה: וחכ"א כל מראה דם אחת הם עד שתחיה המכה. או כל ד' לילות בהגיע ולא ראתה אף אם ראתה דם אדום ומוזוהם בשעת תשמיש או שלא בשעת תשמיש רק שלא נשתנה טהור ככ"ה. ותימה מאי קמ"ל דבודקת דמיה כדמיה ולא ראתה אף אם ראתה דם אדום ומוזוהם כדם נדה לילות הראא טמאה אבל דמים כדאמרינן פ"ק בתולה

^[1] וי"ל דדזיקה דלעיל שחרית וערבית אוקמינן לטהרות אצל לצעלה לא צעיא דזיקה והכא איירי לצעלה דצעיא דזיקה בוא"ג הך דזיקה היא בשפופרת אס לא מנקור או מן הלדדים הכי קמיני צסיפא דס נדה גא מן המקור:

^[2] וי"ל דדזיקה דלעיל שחרית וערבית אוקמינן לטהרות אצל לצעלה לא צעיא דזיקה והכא איירי לצעלה דצעיא דזיקה בוא"ג הך דזיקה היא בשפופרת אס לא מנקור או מן הלדדים הכי קמיני צסיפא דס נדה גא מן המקור: